

T

L 100-72

NN 3852

BIBLIOTHEK
INSTITUUT VOOR

BODENVRUCHTBAARHEID
GRONINGEN

INSTITUUT VOOR DE VEREDELING
VAN TUINBOUWGEWASSEN
===== WAGENINGEN =====

12594

MEDEDELING 24

JANUARI 1951

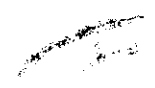
634.51; 634.541

HET ENTEN VAN NOTEN

DOOR

Ir J. FLOOR

with an English summary p. 11
Grafting of Walnuts

B. 312603-1951

INSTITUUT VOOR DE VEREDELING VAN TUINBOUWGEWASSEN

Stichting staande onder toezicht van het Ministerie
van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening

BESTUUR

<i>N. Veldhuyzen van Zanten</i>	te Enkhuizen,	Voorzitter	
<i>J. J. van den Berg</i>	te Naaldwijk		} Uit de kringen van de tuinzaadbedrijven
<i>J. J. Meddens</i>	te Nunhem		
.....			
<i>P. v. d. Have</i>	te Kapelle Biezelinge		} Uit de kringen van de boomkwekerijbedrijven
<i>E. Kuiper</i>	te Veendam		
<i>J. Keiren</i>	te Lottum		
<i>P. van Straalen</i>	te Amersfoort		Uit de kringen van de groentetelers
<i>Ir C. Koopman</i>	te Hoofddorp		Uit de kringen van de fruittelers
<i>Dr Ir C. Rietsema</i>	te Hoorn		} Adviserende leden
<i>Prof. Dr Ir S. J. Wellensiek</i>	te Wageningen		

STAF

Dr O. Banga, i.i., Directeur.

Secretariaat

R. Vos, secretaris.

Administratie

J. W. van Eijndhoven,
administrateur.

Proeftuinen

J. Tromp,
tuinchef „de Goor” en
Bornse Steeg.

H. J. Blaas,
bedrijfsleider
„de Santacker”.

Onderzoekers

I. Groentegewassen en kruiden.

Ir J. Sneep,
blad- en koolgewassen.

Ir J. M. Andeweg,
groenten met vlezige vruchten.

Ir N. Hubbeling,
peulvruchten.

Ir G. Elzenga,
kruiden.

II. Fruitgewassen.

E. T. Nannenga, biol. drs.,
kenmerkonderzoek fruitgewassen.

Mej. Ir H. G. Kronenberg,
klein fruit.

Ir P. de Sonnaville,
appel, peer, pruim.

Ir C. J. Gerritsen,
kers, noot, e.a.

III. Siergewassen en laanbomen.

Dr B. K. Boom,
systematiek, kenmerkonderzoek,
nomenclatuur.

IV. Bijzonder onderzoek.

J. P. Braak, biol. drs.,
fysiologie en bloembioogie.

Ir J. Floor,
vruchtboomkwekerij en onder-
stammen.

Ir L. Smeets,
zaadteeltfysiologie.

Dr S. P. Dijkstra,
phytochemie.

A. C. Bellaart, chem. drs.,
kruidenchemie.

R. Hofstra, pharm. drs.,
kruidenchemie.

M. Keuls,
proefveldtechniek.

Rassendocumentatie

N. G. Uilenburg,
chef rassenaarchief
groentegewassen.

W. Koopmans,
chef rassenaarchief
fruitgewassen.

W. E. G. de Bruin,
nieuwe rassen.

G. Komen,
praktijkproeven.

J. Baër,
chef graphische afd.

J. W. Gijsbers,
fotograaf.

Kwaliteitsonderzoek

J. H. Luyerink.

Bibliotheek

W. Koopmans,
bibliothecaris.

G. de Bruyn,
documentalist.

INHOUD

Inleiding	3
Proefverslag	4
<i>het oppotten</i>	
<i>het enthout</i>	
<i>entmethoden: het plak-enten en de gaffelkroonenting</i>	
<i>verzorging</i>	
Enkele economische opmerkingen	9
Regels voor het enten van noten	10
Besluit	11
Summary	11

Het enten van noten.

door

Ir J. Floor

Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen

Inleiding.

Bij boerderijen en langs dijken staan de vele notebomen, die ons land rijk is. Het zijn alle zaailingen, die, op de keper beschouwd, zeer grote onderlinge verschillen vertonen in opbrengst en kwaliteit van de noot. Indien wij in plaats van zaailingen voortaan enten zouden kunnen planten van de allerbeste notenrassen, dan zou dit voordelen opleveren, die stellig ruimschoots opwegen tegen de extra kosten. Immers een goede noot is een bezit voor het leven en een waardevol geschenk voor het nageslacht. Nu verstaat men wel in het buitenland de kunst om noten rasecht te vermeerderen, doch hier te lande is men nog niet zo ver. Een en ander deed het I.V.T. in de loop van 1948 besluiten een nader onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om noten vegetatief te vermeerderen. Ter oriëntatie werd een proef opgezet met het enten van noten in een warme kas, daar deze methode van vermeerdering voor onze omstandigheden de meeste kans op succes bood. Het was een klein proefje zonder enige pretentie. De bedoeling was eigenlijk alleen maar om eens te zien of het gaat. Op grond van de in begin 1949 verkregen uitkomsten kon de gestelde vraag bevestigend beantwoord worden. Er valt verder van die eerste proef eigenlijk niet veel meer te vertellen dan dat we verschillende fouten maakten, waarvan we veel geleerd hebben. Vóór alles werd ons duidelijk, van hoe groot belang de juiste keuze van het enthout is. Verder bleken Juglans nigra-onderstammen gemakkelijker te zijn in het gebruik dan onderstammen van Juglans regia, omdat onderstammen van laatstgenoemde soort zo gauw last hebben van wortelrot. Ook werden aanwijzingen verkregen over de bruikbaarheid van bepaalde entmethoden.

Voor 1950 werd een meer grootscheepse manoeuvre beraamd. Het gestelde doel was tweeledig. Allereerst ging het er om de practische uitvoerbaarheid van het enten van noten te demonstrenen. Tegelijkertijd werd er naar gestreefd, om een collectie aan te leggen van de allerbeste notenrassen, welke zouden kunnen dienen als leverancier van goed enthout. Immers, het is wel te voorzien dat, zodra het enten van noten enigszins ingeburgerd raakt, er al spoedig een tekort zal zijn aan enthout van goede rassen. Om stagnatie zo veel mogelijk te voorkomen werd direct begonnen met het opkweken van enthout-leveranciers.

De gestelde opgave werd als volgt uitgevoerd. Het enthout werd genomen van 24 over het gehele land verspreide bomen. Deze bomen vertegenwoordigden volgens een voorlopige beoordeling van Ir C. J. Gerritsen in 1949 onze beste inlandse rassen. Van ieder ras werden 10—15 enten gezet, met een tweeledige bedoeling. Allereerst om van ieder ras 3 enten te kunnen reserveren voor het opkweken van bomen die kunnen dienen als leveranciers van enthout. In de tweede plaats om verschillende methoden van enten te vergelijken.

De enten werden gemaakt en verzorgd door de Heer P. A. Wezelenburg.

Gaan we thans van het begin af na hoe het noten-enten uitgevoerd werd en welke resultaten verkregen werden.

Na een Proefverslag volgen enkele Economische beschouwingen en een samenvatting in de vorm van Regels voor het enten van noten met een naschrift tot besluit.

Proefverslag.

Om verschillende redenen werd het tijdstip van enten zeer vroeg genomen. Volgens ervaring van elders verdient het aanbeveling om het enthout in Januari te snijden en het dan zo spoedig mogelijk te verenten. Niet alleen was een dergelijke regeling zeer voordelig uit een oogpunt van werkverdeling, maar bovendien hadden wij zodoende de gelegenheid om het noten-enten te demonstren aan belangstellende kwekers, nog vóór zij zelf aan het enten toe waren.

Volgens ervaringen van anderen kan men nog wel tot Mei enten. Daarna is de kans op mislukkingen groot, omdat het niet wel doenlijk is het enthout zo lang goed te houden.

Het oppotten: Midden December werden 152 potlooddikke, éénjarige zaailingen van Juglans nigra opgepot, nadat tevoren een lichte snoei werd toegepast en een zorgvuldige inspectie op wortelrot had plaats gehad. Opgepot werd in speciaal voor het doel gemaakte noten-potten, waarvan de afmetingen $22 \times 13 \times 8$ cm waren. Op het proefstation te Boskoop en elders heeft men met goed succes gebruik gemaakt van Clematis-potten, die uiteraard veel goedkoper zijn. Inderdaad kan men voor Juglans nigra-onderstammen heel goed gebruik maken van Clematis-potten. Alleen voor veel zwaardere zaailingen van Juglans-regia is men wel aangewezen op speciale notenpotten, daar deze onderstammen een sterk inkorten van de penwortel slecht verdragen. Het gebruikte grondmengsel was gezeefde bladaarde en zand in de verhouding van 3 : 1. De opgepotte onderstammen werden in een middentablet van een kas ingegraven in vochtig turfmoel bij een temperatuur van $\pm 20^{\circ}$ C. Zodra de onderstammen in blad komen en de wortels kiemen, kunnen zij geënt worden. Dit liep sterk uiteen, want het variëerde van 19 Januari tot 2 Maart.

Het enthout: De beste tijd om enthout te snijden is gedurende de maand Januari. Daarna loopt men kans dat de bomen op de gemaakte wonden gaan bloeden. Bij voorkeur dient men het enthout direct te verenten. Is dit om de één of andere reden niet mogelijk, dan kan men dit het best bewaren horizontaal in vochtig zand op een koele doch vorstvrije plaats.

Bij de andere fruitgewassen levert zo ongeveer iedere éénjarige twijg wel bruikbaar enthout op. Geheel anders is dit bij de noot. Een noteboom levert meestal maar betrekkelijk weinig bruikbaar enthout op. De reden hiervan is gelegen in het feit, dat de noteboom in ons klimaat eigenlijk niet voldoende afrijpt. Het is daarom van het allergrootste belang het noten-enthout met zorg uit te zoeken. Er zijn daarbij een aantal dingen waar men op letten moet. Vooreerst moet het enthout zo weinig mogelijk merg bevatten. Op overlangse doorsnede mag dit hoogstens $\frac{1}{3}$ van het totaal uitmaken. Het beste enthout snijdt men van krachtige twijgen van een halve meter lengte, zoals die wel voor kunnen komen bij jonge bomen, welke een krachtige groei vertonen. Hoe dikker de twijgen zijn, des te minder merg naar verhouding. Het enthout moet vanzelfsprekend ook een paar goed ontwikkelde ogen bevatten. Bij de krachtig ontwikkelde twijgen zijn de ogen aan het basisgedeelte vaak klein en minder goed ontwikkeld. Men kan dan van het basisgedeelte van zo'n twijg beter geen enthout snijden, alhoewel dit het minste merg bevat. De ogen moeten dus goed ontwikkeld zijn en tevens van het goede soort. Enthout met manlijke of vrouwelijke knoppen is waardeloos. De manlijke knoppen zijn gemakkelijk te herkennen aan hun slanke, spitse vorm. De vrouwelijke knoppen zijn kogelrond, terwijl de goede knoppen, waar we dus een scheut uit kunnen verwachten, rond, doch iets toegespitst zijn.

Als regel is men voor enthout aangewezen op korte twijgen. Ook hier geldt, hoe dikker de twijgen, des te beter is het hout afgerijpt en des te minder merg heeft het. Met het oog op het merg snijdt men hier de enten bij voorkeur op de grens van het 1- en 2-jarige hout. Zijn de twijgen heel kort, met slechts een paar dicht bij elkaar staande knoppen, dan kan men deze heel goed als enthout gebruiken wanneer men er maar een stukje 2-jarig hout bij snijdt.

Het verdient aanbeveling om een ent zo kort mogelijk te snijden, daar lange enten eerder gevaar lopen uit te drogen. Nu moet een ent minstens twee goede ogen bevatten. Vandaar dat het gewenst is om bij de keuze van het enthout de voorkeur te geven aan twijgen, waarop de knoppen niet al te ver van elkaar staan.

Bijgaande foto (fig. A.) van enthout moge het geschrevene nog nader verduidelijken.

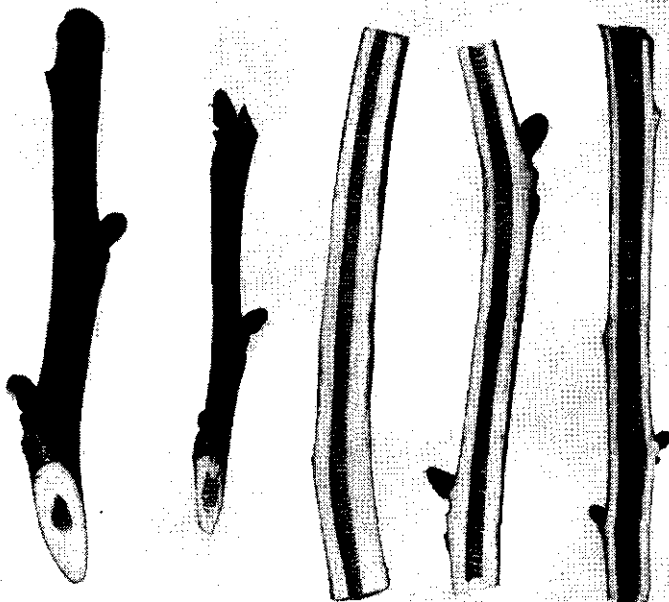

Fig. A. 1—5 van links naar rechts.

1. goed enthout met weinig merg en goed ontwikkelde knoppen.
2. onbruikbaar enthout vanwege de slanke mannelijke knoppen en het vele merg.
- 3—5. overlangs gespleten enthout.
3. weinig merg.
4. meer merg, doch nog wel bruikbaar, afgezien van de manlijke knop.
5. zeer veel merg, daardoor absoluut onbruikbaar.

Entmethoden: In het algemeen gesproken zijn er tal van methoden, welke men elders met succes toegepast heeft.

Om het niet al te ingewikkeld te maken, hebben wij ons, op enkele uitzonderingen na, beperkt tot 2 entmethoden, namelijk het plakenten en de gaffelkroontenting. Bij beide methoden werd de onderstam in alle gevallen op of boven de wortelhals geënt, al naar de dikte van de onderstam.

Het plak-enten is een methode, welke het praktische voordeel heeft van eenvoudig en gemakkelijk uitvoerbaar te zijn. Zij werd met succes toegepast aan de Rijkstuinbouwschool te Vilvoorde. Vanderwaeren geeft er in zijn boekje over notenteelt de volgende toelichting bij: „De onderstam wordt op 4–5 cm boven de potgrond licht schuin afgesneden. Vervolgens snijdt men een verticale snede op ongeveer 1/3 van de dikte van de onderstam. Ongeveer 2–2,5

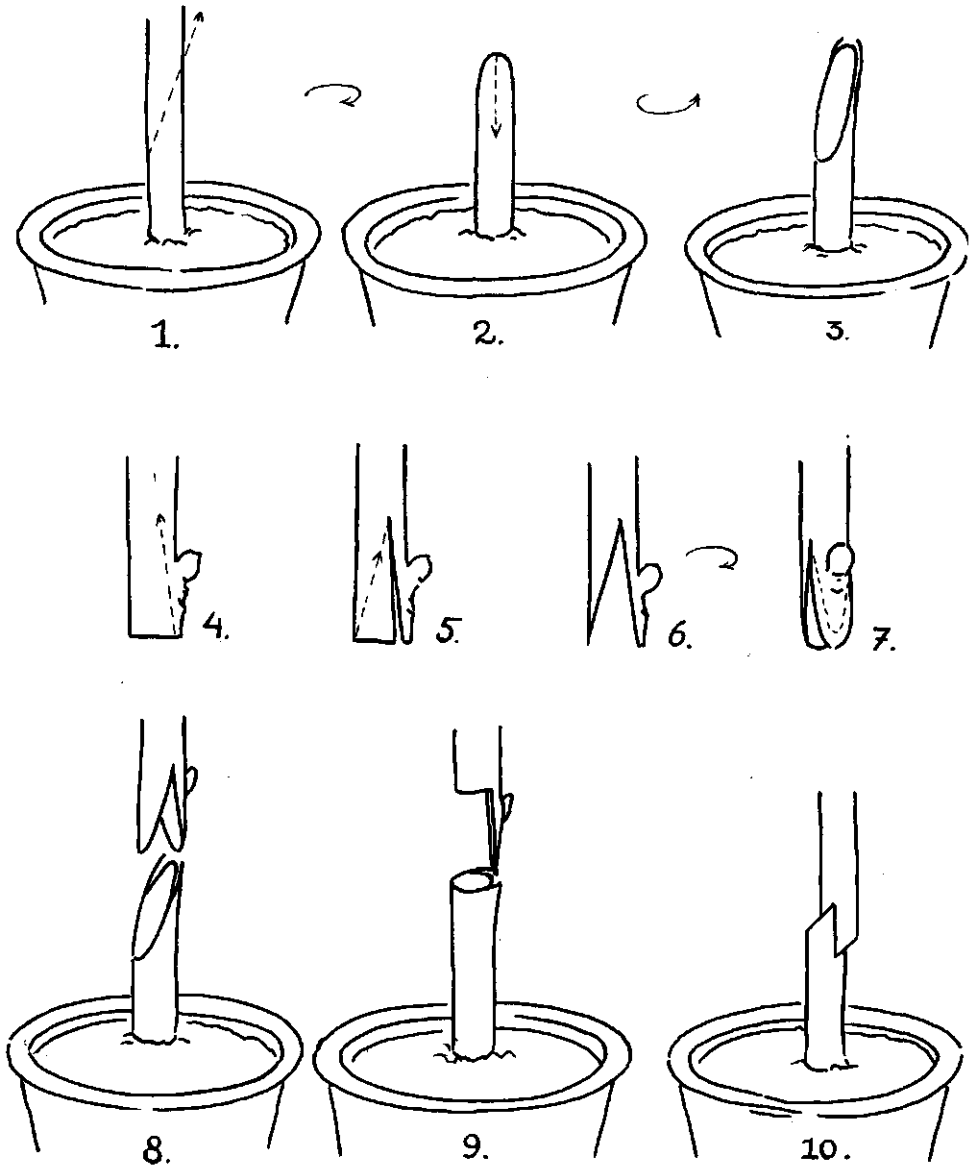

Fig. 1—8. Gaffelkroon-enten: verschillende stadia van uitvoering. De gestippelde pijl geeft telkens aan hoe onderstam of ent aan- of ingesneden wordt. In fig. 7 geeft de gestippelde lijn aan dat rondom de kroonentslip een schilfertje van de bast weggehaald wordt, met de bedoeling om het cambium bloot te leggen.

Fig. 9. De Duitse methode van kroon-enten, waarvan de gaffelkroon-enting een variant is. Fig. 10. Plak-enten.

cm lager maakt men opnieuw een licht schuine snede, zodat een rechthoekig stukje uit de onderstam kan genomen worden. De ent wordt zo gesneden dat zij juist in de onderstam past." (Zie fig. 10).

Ten overvloede zou ik hier nog even aan toe willen voegen, dat de ent opzij niet zo diep aangesneden moet worden dat het merg bloot komt.

Tijdens de uitvoering van de proef werd besloten ook het zetten terzijde op een voetje toe te passen. Dit is de welbekende entmethode, welke op grote schaal toegepast wordt bij siergewassen.

De gaffelkroonenting: Naast een eenvoudige, praktische methode als het plakenten werd ter vergelijking een methode beproefd, die weliswaar wat moeilijker uit te voeren is, doch waarmede een buitengewoon goed contact verkregen wordt van ent met onderstam. Indien de gebruikte entmethode nog van invloed is op het slagingspercentage, dan zal dit, zo werd gedacht, bij vergelijking van beide methoden naar voren moeten komen.

De gaffelkroonenting is een eigen variant van een methode van kroonenten, waarmede in Duitsland uitstekende resultaten werden verkregen. Bij deze Duitse methode worden ent en onderstam aangesneden als aangegeven in fig. 9. Een bezwaar hiervan is, dat de ent gemakkelijk bij de minste of geringste aanraking van de onderstam afgestoten wordt. Dit komt omdat het uitstekende basisgedeelte van de ent dun is daar het geen merg mag bevatten; bovendien is er reden om te verwachten dat er op het horizontale vlak van contact tussen ent en onderstam geen, of hoogstens late vergroeiing tot stand zal komen. Eén en ander heeft er toe geleid dat wij de ent aangesneden hebben als aangegeven in fig. 8. De entmethode wordt zodoende een combinatie van kroonenten en copuleren. Het voordeel is dat de ent stevig op de onderstam gezet kan worden, terwijl er ook op het schuin aangesneden copulatievlak een vergroeiing tot stand kan komen.

Voor de uitvoering van het gaffelkroonenten wordt verwezen naar fig. 1—8. De ent wordt zodanig gesneden dat zij een kroonent- en een copulatieslip bevatten. Eerstgenoemde slip moet een goed ontwikkelde knop bevatten; daar deze de vergroeiing met de onderstam bevordert. De stippellijn op de kroonentslip in fig. 7 geeft aan, dat bij deze slip rondom een schilfertje van de bast weggehaald moet worden, zodanig, dat het cambium bloot gelegd wordt. Dit cambium van de kroonentslip kan dan in contact komen met het cambium van de opgelichte bast, die de kroonentslip aan de randen omvat. Het is namelijk zo, dat wanneer de bast loslaat het cambium niet op het hout achter blijft, doch met de schors meegaat wanneer deze bij kroonenten of oculeren opgelicht wordt. Algemeen neemt men wel aan dat het cambium op het hout achter blijft, doch nauwkeurig anatomisch onderzoek heeft uitgewezen dat dit niet het geval is en het dus met de schors mee opgelicht wordt.

De gemaakte enten werden aangebonden met getaand katoen daar raffia te snel verteert. Wit katoen zou ook wel gebruikt kunnen worden, maar dit moet toch ook los gesneden worden. De wonden en de top werden afgedekt met boetseerlei en entwas, waaraan spiritus toegevoegd was, om de temperatuur zo laag mogelijk te houden.

Verzorging: In principe werd de in Duitsland gangbare wijze van verzorgen toegepast. De enten worden daarbij met entwas behandeld en van meet af aan rechtstandig ingegraven. Dubbel glas wordt niet gebruikt, doch de luchtvochtigheid in de kas wordt hoog gehouden. De kas waarin de proef werd uitgevoerd was in gebruik voor het opkweken van planten die zoveel mogelijk licht moet hebben, zodat eigenlijk niet geschermd kon worden. Om de lucht-

vochtigheid en temperatuur toch enigszins in de hand te hebben werd een glazen kast om de noten heen gebouwd.

De behandeling was verder als volgt. Na het enten werden de potten terug gezet in turfmoalm, die weer goed vochtig gemaakt was. De bodemtemperatuur varieerde van 22—25° C.; de luchttemperatuur werd beneden 25° C. gehouden. De luchtvochtigheid was hoog, in het begin veelal 100 %. 's Morgens, tegen de middag en in de namiddag werd gespreeid met een pulverisator, waarna steeds een poosje gelucht werd.

Fig. B. Enkele noten-enten vóór het uitplanten in de volle grond.

Al spoedig na het enten komen er een aantal scheuten op de onderstam tot ontwikkeling. Deze werden bijgesnoeid en pas geleidelijk geheel weggenomen. Na het uitlopen der enten werd het blad zorgvuldig geschermd tegen directe zonbestraling.

De enten maakten hun eerste groei in de kas. Op 23 Maart werd met afharden begonnen en werd tevens het bindkatoen losgewikkeld om inkepingen te voorkomen. Begin Mei werden de planten in een koude bak onder glas gebracht om verder af te harden. Tegen het einde van Mei werden de enten uit de potten gehaald en buiten uitgeplant met de entplaats juist onder de grond. Volgens advies van E. Schneiders in *Der Neuzeitliche Walnuszbau* werden vóór het uitplanten de enten ontbladerd. De redenering is: het blad is er toch niet aan te houden omdat het niet bestand is tegen directe zonbestraling, dus dan maar meteen er af — des te eerder lopen de planten weer uit. Het bleek ons dat het niet helemaal opging, want een aantal enten liep in het geheel niet uit, en wat nog uitliep deed dit zeer laat. De conclusie is, dat, wil men ontbladeren, men beter even kan wachten tot de enten weer wat op dreef zijn. Behalve voor zonbestraling is het notenblad ook gevoelig voor wind, zodat schermen hiertegen ook wenselijk is.

Resultaten: Deze zijn bijeengebracht in onderstaande tabel. De breuken in de eerste kolom geven het aantal geslaagde enten gedeeld door het aantal gezette enten. Hieruit zijn de slagingspercentages van de tweede kolom berekend.

gaffelkroon-entmethode	57/71	80 %
plak-enten	27/50	54 %
zetten terzijde op een voetje	13/25	52 %
driehoeken	0/4	—
Engelse entmethode	0/2	—

Voor een juiste vergelijking van de gebruikte entmethoden is het volgende nog van belang. De gaffelkroonenting en het plak-enten werd bij 11 rassen tegelijk toegepast. Van de gaffelkroon-enten slaagden er 32 van de 43, dus 74 %; van de plak-enten 27 van de 50, dit is 54 %. Gaffelkroon-enten en enten terzijde op een voetje werd bij 7 rassen tegelijk toegepast. Van de gaffelkroon-enten slaagden er 15 van de 17, dit is 88 %; van de enting terzijde op een voetje 13 van de 24, dus 54 %. Het enthout van één der rassen uit deze serie bleek uitsluitend bloemknoppen te bevatten. Aanvankelijk sloeg het grotendeels wel aan. Doch van enige groei was geen sprake. Op één na gingen alle enten dood. Laten wij dit ras buiten beschouwing, dan zijn er voor de gaffelkroon-enten 15 van de 16 geslaagd, dit is 94 %, van de enten terzijde op een voetje 69 %.

De verkregen resultaten kunnen opgevat worden als een aanwijzing, dat met de gaffelkroon-entmethode wellicht een hoger slagingspercentage bereikt kan worden dan met plak-enten of zetten terzijde op een voetje. Genoemde methoden zullen nog nader met elkander vergeleken worden. Mocht er ook dan een dergelijk verschil ten gunste van de gaffelkroon-entmethode naar voren komen, dan wordt het stellig de moeite waard om deze methode toe te passen, ook al is hij wat ingewikkelder dan het plak-enten. Trouwens, uit ervaring is al gebleken, dat na enige oefening het gaffelkroon-enten gemakkelijk uitgevoerd kan worden. Een tweede gevolgtrekking welke uit de cijfers gemaakt kan worden is, dat het plak-enten en zetten terzijde op een voetje blijikbaar geen verschil in resultaat oplevert. In dat geval dient aan het plak-enten de voorkeur gegeven te worden.

Enkele economische opmerkingen.

Bij het noten-enten gaat het niet alleen om het spel, doch ook, en wel in de eerste plaats, om de knickers. Het lijkt mij buiten kijf, dat de beste kans om wat te verdienen aan het noten-enten toegekend moet worden aan boomkwekers die reeds een ruime ervaring hebben met het enten onder glas. Als zij even weten waar zij bij de keuze van het enthout op moeten letten, behoeven zij eigenlijk geen leergeld meer te betalen. Bovendien kunnen zij zonder veel kosten tijdelijk kasruimte vrijmaken voor het enten van noten. Voor fruitkwekers, die speciaal voor dit doel een kas moeten laten bouwen, staan de kansen ontegenzeggelijk minder gunstig, tenzij de vraag naar geënte noten inderdaad zeer groot zou blijken te zijn en de prijzen er voor hoog blijven. Met deze veronderstelling aanvaardt men echter een zeker risico. Bovendien is de mogelijkheid niet uitgesloten dat het oculeren van noten ook in ons klimaat practisch uitvoerbaar zal blijken te zijn.

Een andere kwestie, die ook overwegingen verdient, is de vraag hoe het noten-enten zo eenvoudig en goedkoop mogelijk uitgevoerd kan worden. Indien wij de onderstammen in plaats van op te potten in veenmos zouden kunnen

wikkelen, zou reeds veel aan ruimte gewonnen kunnen worden. Wij hebben hier nog geen proef mee genomen, omdat wij verwachten dat deze handelwijze het slagingspercentage ongunstig zal beïnvloeden. Wat aan de ene kant gewonnen wordt aan ruimte, dreigt aan de andere kant teloor te gaan door een groter percentage mislukte enten. Toch zullen wij stellig deze mogelijkheid in gedachten houden. Eerst zullen wij echter onze enthoutbomen opkweken van goede rassen. Het zal dan mogelijk zijn om enthout te snijden dat vele malen beter is dan het enthout dat thans van oude bomen gehaald kan worden. Tevens zullen wij veel betere onderstammen kweken dan hetgeen thans in de handel verkrijgbaar is en wel door de wortel reeds na voorkiemen in te korten. Zodoende worden niet alleen beter uitgerijpte zaailingen verkregen, doch heeft men bovendien nog het voordeel van een vertakt wortelgestel in plaats van enkel maar een paalwortel.

Is het eenmaal mogelijk om zo onder de beste omstandigheden te werken, dan zal het wikkelen van de onderstam in veenmos het slagingspercentage wellicht slechts weinig of niet beïnvloeden. In ieder geval zal dit dan nog nader onderzocht worden.

Vooraf bij een volle bezetting dient het verblijf in de warme kas zoveel mogelijk bekort te worden. Daartoe kan men het beste de enten schuin in-graven of rechtop zetten indien de bedding hoog genoeg is. Vervolgens worden de beddingramen er op gelegd tot een vergroeiing tot stand gekomen is, waarna reeds geleidelijk met het afharderen begonnen kan worden. Het gebruik van entwas kan dan komen te vervallen.

Het goedkoopst zou men wel in de zomer enten, indien dit mogelijk is. Wij hebben er een onderzoek naar ingesteld. Bij een serie, eind Augustus geënt, werd een voorlopig slagingspercentage verkregen dat zeer hoog was. Definitieve uitkomsten kunnen echter pas medegedeeld worden, nadat deze planten in het voorjaar de groei hernomen hebben. Daar gewerkt wordt met bebladerde enten kan deze methode alleen toegepast worden, wanneer men de enthoutboom in de buurt heeft.

Regels voor het enten van noten.

1. Gebruik als onderstammen bij voorkeur 1-jarige zaailingen van *Juglans nigra* van voldoende dikte.
2. Pot op in Clematis-potten, ruim een maand voordat men wil enten en gebruik als grondmengsel gezeefde bladaarde en zand in de verhouding 3 : 1.
3. Begin met enten nadat de onderstammen in blad staan en de wortels kiemen.
4. De keuze van het enthout is de belangrijkste factor voor het behalen van succes.
5. Goed enthout bevat weinig merg (op lengtedoorsnede 1/3 of minder van het totaal). Hiervoor gaat men af op dikke, goed uitgerijpte twijgen.
6. Goed enthout moet verder 2 goed ontwikkelde groei-knoppen bevatten, herkenbaar aan hun ronde, doch enigszins toegespitste top. Enthout met slanke, spitse manlijke knoppen of de extra dikke, geheel ronde vrouwelijke knoppen zijn waardeloos.
7. Enthout van korte twijgen snijdt men bij voorkeur op de grens van het één- en tweejarige hout.

8. Zeer korte twijgen kunnen nog als enthout dienen door een stuk van het twee-jarige hout mee te snijden.
9. Enthout dient zoveel mogelijk direct gebruikt te worden. Bewaren kan het best geschieden horizontaal in vochtig zand op een koele, vorstvrije plaats.
10. Als entmethoden kunnen worden aanbevolen de gaffelkroon-enting en het plak-enten (zie fig. 1—8 en tekst).
11. Voor het aanbinden gebruikt men wit of getaand katoen dat later tijdig losgemaakt moet worden om inkepingen te voorkomen.
12. Entwas wordt alleen gebruikt voor het aansmeren van de top van de ent en dus niet voor het afdekken van de gemaakte wonden.
13. De gemaakte enten worden in goed vochtig gemaakte turfmolm gezet onder dubbel glas bij een temperatuur van 22—25° C.
14. Nadat een vergroeiing tot stand gekomen is kan reeds met het afharden begonnen worden. De beddingsramen worden geleidelijk wat meer op lucht gezet en de bodemverwarming wordt uitgeschakeld. Na verloop van tijd worden de beddingsramen geheel verwijderd en ten slotte wordt het afharden beëindigd in een koude bak onder glas.
15. Het uitplanten in de volle grond kan pas plaats hebben in de tweede helft van Mei, nadat het gevaar voor nachtvorsten geweken is.
16. De geënte noten worden diep geplant met de entplaats juist in de grond.
17. Schermen tegen de zon en de wind is noodzakelijk.

Besluit.

Degenen, die eens wat willen lezen over het enten van noten kunnen de volgende boekjes aangeraden worden: E. Schneiders, *Der Neuzeitliche Walnuszbau*. 1947. Uitgave Eugen Ulmer, Stuttgart en R. Vanderwaeren, *Notenteelt*. 1949. Zoals uit de titels wel blijkt kan men hierin ook bijzonderheden over de teelt vinden.

In de tweede helft van Februari zal er in de proeftuin van het I.V.T. gelegenheid zijn om een demonstratie van het noten-enten bij te wonen. Belangstellenden worden verzocht tevoren een datum af te spreken.

Summary.

An account is given of the grafting of walnuts under glass. Best results were obtained with a special method of saddle grafting. Fig. 1—8 shows how stock and scion are prepared.

MEDEDELINGEN 1)

VAN HET INSTITUUT VOOR DE VEREDELING VAN TUINBOUWGEWASSEN

1. **Hubbelling, N.** Vatbaarheid van stamslabonenrassen voor ziekten, welke met het zaai-zaad overgaan. 2e druk, Maart 1946 f 0,10
2. **Banga, O.** Onderzoek naar de cultuurwaarde van enige nieuwe tuinbonenrassen. September 1945 Uitverk. f 0,50
3. **Banga, O.** Sluitkoolproblemen in Amerika. September 1946 f 0,50
4. **Algemene Veredelingsdagen 1946.** Verslag van voordrachten en discussies. Maart 1947 f 0,50
Veldhuyzen van Zanten, N. Richtlijnen voor de verdere ontwikkeling van het contact tussen Begunstigers en Instituut.
Banga, O. Perspectieven voor de veredeling van tuinbouwgewassen in Nederland.
Wellensiek, S. J. (Lab. v. Tuinb. pl.t.). De methode der herhaalde terugkruisingen.
Prakken, B. (Lab. v. Erfelijkheidsleer). Een en ander over de plantenveredeling in Zweden.
Nannenga, E. T. Ervaringen bij de identificatie van vroege kersersassen.
Sonnaville, P. de Nieuwe fruitrassen, die in Nederland op de voorgrond treden.
Floor, J. Nieuws op het gebied van fruitrassen in Engeland.
Kronenberg, Hester G. Selectie van aardbeien op gezondheid.
Heide, R. van der Ervaringen bij het kweken van ziekteresistente tomatenrassen.
Hubbelling, N. Ervaringen bij het kweken van ziekteresistente bonenrassen.
Sneep, J. Photoperiodiciteit, vernalisatie en veredeling.
5. **Banga, O.** Rassenkeuze en rassenveredeling bij groentegewassen in Oostenrijk. November 1947 Uitverk. f 0,25
6. **Banga, O.** Krotenstudies. Nov./Dec. 1947 f 0,25
 I. Invloed van de zaaitijd op de productiviteit van de krotten.
 II. Invloed van de zaaitijd op de loofontwikkeling van krotten.
7. **Banga, O.** De veredeling van de aardbei in de V. S. van Amerika. December 1947 f 0,60
8. **Algemene Veredelingsdagen 1947.** Verslag van voordrachten en discussies. Juli 1948 f 1,15
Banga, O. Voor welke gewassen en op welke wijze is veredelingswerk economisch gerechtvaardigd en gewenst. I. Algemene inleiding.
Zwaan, Rijk (Zaadproducent, R'dam). Idem. II. Groentegewassen.
Rietsema, I. (R.K. Land- en Tuinb. school, Breda). Idem. III. Fruitgewassen.
Koopman, C. (Vered. bedrijf Centr. Bureau, Hoofddorp). Kostenberekening bij veredelingswerk.
Wellensiek, S. J. (Lab. v. Tuinb. pl.t., Wageningen). Vegetatieve vermeerdering bij de veredeling, speciaal van groentegewassen.
Floor, J. Over vegetatieve vermeerdering van fruitgewassen.
Sneep, J. Toepassing van de vegetatieve vermeerdering bij de veredeling van koolgewassen.
9. **Banga, O.** De veredeling van tuinbouwgewassen in de V. S. van Amerika. Juli 1948. Uitverk. f 0,25
10. **Banga, O.** Krotenstudies. November 1948 f 0,25
 III. Vernalisatie en devernalisatie van bieten.
 IV. Verschillen in schiet-neiging bij verschillende rassen en selecties van platte of ronde krotten.
11. **Algemene Veredelingsdagen 1948.** Verslag van voordrachten en discussies. December 1948 f 1,05
Banga, O. De huidige stand van de mogelijkheden voor bescherming van de kwekers-eigendom. I. De perspectieven van het Kwekersbesluit 1941 voor verschillende tuinbouwgewassen.
Erkelens, M. A. (N.A.K.-B., Den Haag). Idem. II. Contrôle op de vermeerdering van moeilijk te determineren rassen van fruitgewassen.
Barten, D. (Fa. Jacob Jong, Noordscharwoude). Idem. III. De mogelijkheid van bescherming bij toepassing van het „Deense systeem” bij niet-determinabele rassen van groentegewassen.
Hiele, T. van (Rijkstuinb.cons. voor koelaangelegenheden, Bennekom). Richtlijnen voor het kweken van rassen van fruit- en groentegewassen, die geschikt zijn voor bewaring, conservering of diepvriezen. I. Bewaring.
Zweede, A. K. (Inst. Bewaring en Verwerking Tuinb.prod., Wageningen). Idem. II. Verwerking.
12. **Banga, O.** Het kweken van nieuwe vruchtboomonderstammen in Engeland. Maart 1949 f 0,20
13. **Banga, O.** en **Hester G. Kronenberg.** Teelt en veredeling van aardbeien in België. Juni 1949 f 0,20
14. **Banga, O.** Krotenstudies. Juli 1949 f 0,50
 V. De inwendige vleeskleur van krotten. Haar beoordeling bij rassenvergelijking en selectiewerk.
15. **Andeweg, J. M.** Veredelingsdoeleinden en -resultaten bij de tomaat. September 1949 f 0,20
16. **Hubbelling, N.** Veredelingsdoeleinden bij slabonen. September 1949 f 0,20
17. **Algemene Veredelingsdagen 1949.** Verslag van voordrachten en discussies. f 1,40
Banga, O. Selectie en groei-kracht bij kruisbestuivers.
Sneep, J. Enige ervaringen op het gebied van de zaadteelt.
Minderhoud, A. (Rijksbijenteeltcons., Wageningen). Het gebruik van bijen en hommels voor bestuiving in afgesloten ruimten.
Jacobi, E. F. (Rijkstuinb.cons., Boskoop). De taak van het Proefstation voor de Boomkwekerij te Boskoop.
Veldhuyzen van Zanten, N. (N.V. Sluis en Groot's Kon. Zaadt. en Zaadh., Enkhuizen). Wat moet het Nederlandse zaadvak doen om tegen het buitenland opgewassen te zijn.
Banga, O. Mogelijkheden voor samenwerking in het veredelingswerk bij fruit.
Kronenberg, Hester G. Variaties in rassen van klein fruit.
Sonnaville, P. de Mutaties in het grote fruit.

1) Zolang de voorraad strekt kunnen bovenstaande publicaties franco worden toegezonden, na ontvangst van het vermelde bedrag op giro no. 425340 van het Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen te Wageningen onder vermelding van wat verlangd wordt.

18. Zeventien korte artikelen voor boomkwekers . . . . . Uitverkocht
Floor, J. Kwee en vorstgevoeligheid.
 Importkwee.
 Crab C.
 De zaailingonderstam.
 De tussenstam.
 Redcoat Grieve.
Sonnville, P. de Nieuwe, veelbelovende apperassen.
 Enkele nieuwe perenrassen.
Floor, J. Laxton no. 1 en Laxton Perfection.
Kronenberg, H. G. en **E. T. Nannenga.** De frambozenrassen ir Leendertz en Verbeterde Pruisen.
Nannenga, E. T. De frambozenrassen Malling Enterprise, Malling Landmark en Malling Promise.
Weerdt, J. H. v. d. Het oculeren van perziken.
 Het stekken van kruisbessen.
Floor, J. Het stekken van Myrobolan B.
 Het afleggen.
 Het aanaarden.
 Vakliteratuur.
19. **Banga, O.** Krotenstudies. September 1950 . . . . . f 1,50
 VI. De invloed van het loof op de groeisnelheid van de knol.
 VII. Classificatie van platte en ronde krotten naar knolindex, niveau van
 loofprestatie en groeisnelheid.
20. **Andeweg, J. M.** en **M. Keuls.** Praktijkproeven tomaten 1948—1949. October 1950 f 0,75
 21. **Banga, O.** Krotenstudies. November 1950. VIII. Veredelingsmethodiek bij de rode biet f 0,25
 22. **Kronenberg, H. G.** Teelt en veredeling van fruitgewassen in Zwitserland . . . . . f 0,25
 23. **Banga, O.** en **J. Sneep.** Veredeling van tuinbouwgewassen in Denemarken . . . . . f 0,25
 24. **Floor, J.** Het enten van noten . . . . . f 0,35

RASSENLIJSTEN 1)

**UITGEGEVEN DOOR HET INSTITUUT VOOR DE VEREDELING
 VAN TUINBOUWGEWASSEN**

- Eerste Beschrijvende Rassenlijst voor Griendhout, 1940. Redacteur Ir W. D. J. Tuinzing.
 (Uitgegeven door de N.A.K., maar verkrijgbaar bij het I.V.T.) . . . . . f 0,17
 Tweede Beschrijvende Rassenlijst voor Populieren, Wilgen en Iepen, 1947. Redacteur Prof.
 Dr G. Houtzagers . . . . . f 0,50
 Derde Beschrijvende Rassenlijst voor Groentegewassen, 1948. Redacteur Dr O. Banga f 1,—

1) Zie noot op voorgaande pagina.

**PUBLICATIES VAN HET INSTITUUT VOOR DE VEREDELING VAN
TUINBOUWGEWASSEN IN ANDERE ORGANEN OF IN BOEKVORM EVENTUEEL
IN SAMENWERKING MET ANDERE INSTELLINGEN**

Van de artikelen, waarbij de prijs genoemd is, zijn in beperkte mate overgedrukt beschikbaar.
Overigens wende men zich tot de opgegeven bronnen.

- Banga, O.** Bijdrage tot het rassenonderzoek van kropsla. Med. van de Tuinbouwvoorl. dienst no. 14, 1939 f 0,32
- Banga, O.** Een vergelijking van het voor meeldauw onvatbare tomatenras „Vetomold“ met enkele Nederlandse rassen van kastomaten. Med. v. d. Tuinbouwvoorl. dienst no. 24, 1941 f 0,32
- Banga, O.** Bloemkoolstudies. Med. v. d. Tuinbouwvoorlichtingsdienst no. 30, 1942 f 0,32
- Banga, O.** Bijdrage tot het rassenonderzoek van andijvie. Med. v. d. Tuinbouwvoorl. dienst no. 32, 1942 f 0,32
- Banga, O.** Veredeling van Tuinbouwgewassen. Algemene grondslagen. Tjeenk Willink, Zwolle, 1944, 211 pp. f 3,35
- Kronenberg, H. G.** Kort verslag van het onderzoek naar de aardbeenziekten in Kennemerland. Med. Inspecteur van de Tuinbouw en het Tuinbouwonderwijs 7, (Januari 1944), no. 1, p. 26.
- Banga, O.** De taak van de keuringsdiensten bij het effectief maken van het kwekersrecht. Med. Directeur van de Tuinbouw 3, (Jan./Juni 1945), no. 1/6, p. 6.
- Braak, J. P.** Kortdag-behandeling van kropsla. Med. Directeur van de Tuinbouw 8, (Oct. 1945), no. 10, p. 155.
- Hubbeling, N.** Ziektebestrijding en gezondheidsselectie bij tuinbonen. Med. N.A.K.-G. 3, (Febr. 1946), no. 14, p. 96 en no. 15, p. 103.
- Kronenberg, H. G. en B. Machielse.** Aardbeienselectie voor Kennemerland. Med. Directeur van de Tuinbouw 9, (Jan. 1946), no. 1, p. 20.
- Andeweg, J. M.** Het kweken van Cladosporium resistente tomaten. Med. N.A.K.-G. 4, (April 1947), no. 26, p. 201.
- Banga, O.** Gevoeligheid voor de daglengte van doperwtensrassen. Med. Directeur van de Tuinbouw 10, (Febr. 1947), no. 2, p. 81.
- Banga, O.** Het begrip warmtesom als kenmerk van doperwtensrassen. Med. Directeur van de Tuinbouw 10, (April 1947), no. 4, p. 198.
- Banga, O.** Enkele grepen uit de veredeling van tuinbouwgewassen in de Ver. Staten. Med. Directeur van de Tuinbouw 10, (Juli en Aug. 1947), no. 7, p. 382 en no. 8, p. 437 f 0,10
- Hubbeling, N.** Amerikaanse slabonensrassen. Med. N.A.K.-G. 4, (April 1947), no. 26, p. 201.
- Kronenberg, H. G.** Kan met gezondheidsselectie in de frambozen nog iets worden bereikt? De Fruitteelt 37, (Juli 1947), no. 28, p. 218.
- Floor, J. en J. H. v. d. Weerdt.** Nieuws uit België op het gebied van het kweken van vruchtbomen. De Boomkwekerij 3, (Nov. 1947), no. 3, p. 17 en no. 4, p. 26 f 0,10
- Klinkenberg, C. H. (Lab. Myc.) en H. G. Kronenberg (I.V.T.).** Aardbeiplanten; ziekten, teelt en selectie. Uitgeversbedrijf voor de Tuinbouw N.V., Surinamestraat 18, -Gravenhage, 1947, 28 pp. f 1,—
- Boom, B. K.** Boomteelt. Uitgever: H. Veenman & Zonen, Wageningen, 1948, 147 pp. f 5,75
- Ingenaaid f 4,25, geb.
- Andeweg, J. M.** Welk tomatenras moet ik in 1948 telen? De Tuinbouw 3, (Januari 1948), no. 1, p. 3.
- Floor, J.** Vegetatieve vermeerdering van fruitgewassen. De Boomkwekerij 3, (Februari 1948), no. 10, p. 73.
- Davidse, J.** Uit de geschiedenis van de cyclamen-veredeling. Vakbl. voor de Bloemisterij 3, (April 1948), no. 25.
- Andeweg, J. M.** Een gemakkelijk morphologisch kenmerk bij selectie van tomaten. Zaadbelangen 2, (Mei 1948), no. 9, p. 106.
- Davidse, J.** Het rassenonderzoek bij doperwtens. Zaadbelangen 2, (Mei/Juni 1948), no. 10/11, p. 118/126. f 0,10
- Gerritsen, C. J.** Het barsten van kersen. Med. Directeur van de Tuinbouw 11, (Mei 1948), no. 5, p. 348.
- Kronenberg, H. G.** Aardbeirassen. Groenten en Fruit 3, (Mei 1948), no. 48, p. 652.
- Nannenga, E. T.** Kwekerij-kenmerken van kersen. De Boomkwekerij 3, (Juni 1948), no. 19, p. 152.
- Sneep, J. en G. Elzinga.** Resultaten van een steekproef met hartloze bloemkool. Med. Directeur van de Tuinbouw 11, (Juni 1948), no. 6, p. 393. f 0,10
- Gerritsen, C. J.** De teelt van kersen in België. Med. Directeur van de Tuinbouw 11, (Juni 1948), no. 6, p. 406.
- Gerritsen, C. J.** De plaats van de kers in de fruitteelt. De Fruitteelt 38, (Juni 1948) no. 24, p. 396.
- Gerritsen, C. J.** Is de aanplant van kersen nog verantwoord? De Tuinbouw 3, (Juni 1948), no. 6, p. 143.
- Andeweg, J. M.** Gele komkommerrassen. Groenten en Fruit 4, (Juli 1948), no. 4, p. 51.
- Hubbeling, N.** Over de bestrijding van ziekten en de teelt van resistente rassen bij bonen. Groenten en Fruit 4, (Juli 1948), no. 1, p. 10.
- Andeweg, J. M.** Practijkproeven met tomatenselecties in 1948. Groenten en Fruit 4, (Juli 1948), no. 1, p. 8.
- Gerritsen, C. J.** Verwarring in enkele kerserassen. De Fruitteelt 38, (Oct. 1948), no. 40, p. 672.
- Floor, J.** De opzet van proeven met onderstammen. Med. Directeur van de Tuinbouw 11, (Nov. 1948), no. 11, p. 710.
- Sneep, J.** De vier belangrijkste kropslarassen. De Tuinbouw 3, (Nov. 1948), no. 11, p. 294.
- Kronenberg, H. G. (I.V.T.), J. D. Gerritsen (R.t.c., Geldermalsen), C. H. Klinkenberg (Lab. Myc.), m.m.v. M. A. Erkelens (N.A.K.-B.) en A. K. Zweede (Inst. Bew. en Verw. Tuinb. prod.).** De aardbei. Tjeenk Willink, Zwolle, 1948, 327 pp. Ingen. f 7,—, geb. f 8,50
- Sneep, J.** De cavallius ruizenspinazie. Groenten en Fruit 4, (Nov. 1948), no. 20, p. 279.
- Davidse, J.** Over enige Allium-soorten, die tot groentegewassen gerekend worden. Groenten en Fruit 4, (Dec. 1948), no. 25, p. 360.
- Banga, O.** Practijkproeven met selecties van groentegewassen volgens het Deense systeem. Zaadbelangen 3, (Jan./Febr. 1949), no. 2/3, p. 13/25 f 0,10

- Floor, J. Aalbesserassen. De Fruitteelt 39, (Febr. 1949), no. 5, p. 92.
- Banga, O. Punten in het verdelingswerk, die de aandacht verdienen. De Tuinbouw 4, (Febr. 1949), no. 2, p. 38.
- Banga, O. Verdelingsmethoden. De Tuinbouw 4, (Maart 1949), no. 3, p. 72.
- Sneep, J. Mogelijkheden tot verbetering van de asperge (I en II). Tuinbouwblad (Vakblad Tuinbouwbond N. C. B.) 2, (April 1949), no. 4/5, p. 28/36. f 0,10
- Banga, O. Selectie van ronde of platronde krotten op inwendige kleur. Zaadbelangen 3, (Mei 1949), no. 9, p. 106.
- Banga, O. Veredeling van de asperge in Californië. Med. Directeur van de Tuinbouw 12, (Mei 1949), no. 5, p. 264. f 0,10
- Gerritsen, C. J. Wanneer zullen we Melkersen in Mei kunnen eten? De Fruitteelt 39, (Juni 1949), no. 22, p. 408.
- Hubbeling, N. Over virusziekten bij bonen. Tijdschrift over Plantenziekten 55, (Mei/Juni 1949), afl. 3, p. 229.
- Banga, O. Beperking van het rassensortiment. Zaadbelangen 3, (Juni 1949), no. 11, p. 129.
- Kronenberg, H. G. Een slechte vruchtzetting bij het aardbeiras Jucunda. Groenten en Fruit 5 en De Fruitteelt 39, (Juli 1949), no. 1/28, p. 7/512.
- Banga, O. Wege zur Verbesserung des Obstbaues in den Niederlanden. Früchte und Gemüse, Basel, (Oct. 1949), no. 3, p. 14.
- Sonnville, P. de Mutaties bij het groot fruit. De Fruitteelt 39, (Nov. 1949), no. 46, p. 887.
- Gerritsen, C. J. De vooruitzichten van de notenteelt. De Fruitteelt 39, (Dec. 1949), no. 52, p. 1020.
- Gerritsen, C. J. Plant een noteboom. Nieuwe aspecten door toegepaste selecties. Boer en Tuinder 3, (Dec. 1949), no. 155, p. 7.
- Sonnville, P. de Enkele nieuwe pererassen. De Boomkwekerij 5, (Jan. 1950), no. 7, p. 60.
- Hubbeling, N. Rassenkeuze. Ziekteresistentie en nieuwe rassen. Groenten en Fruit 5, (Jan. 1950), no. 26, p. 522.
- Gerritsen, C. J. Veredelde notebomen. Zijn er afzetmogelijkheden? De Boomkwekerij 5, (Jan. 1950), no. 8, p. 66.
- Gerritsen, C. J. Veredelde notebomen. Aan welke eisen moet een goed notenasras voldoen? De Boomkwekerij 5, (Febr. 1950), no. 9, p. 73.
- Andeweg, J. M. Uitslagen van de praktijkproeven met tomaten, welke in 1948 en 1949 werden genomen. Groenten en Fruit 5, (Febr. 1950), no. 29, p. 596.
- Sneep, J. Rassenkeuze bij bloemkool. Groenten en Fruit 5, (Febr. 1950), no. 31, p. 642.
- Gerritsen, C. J. De vooruitzichten van de notenteelt. De Fruitteelt 40, (Maart 1950), no. 9, p. 168.
- Nannonga, E. T. en C. J. Gerritsen. De kers Early Rivers en Früheste der Mark. De Boomkwekerij 5, (Maart 1950), no. 11, p. 88.
- Floor, J. Het proefstation East Malling. De Fruitteelt 40, (Maart 1950), no. 10, p. 188.
- Sneep, J. Rassenkeuze bij spruitkool. Groenten en Fruit 5, (Maart 1950), no. 34, p. 705.
- Banga, O. Uitslag Practijkproeven 1949 Berlikumer wortel. Groenten en Fruit 5 en De Tuinderij 30, (Maart 1950), no. 35/11, p. 729.
- Sneep, J. De waarde van onze tuinbouwproducten voor de vitamine C voorziening. Voeding 11, (Maart 1950), no. 3, p. 91. f 0,15
- Gerritsen, C. J. Het enten van kersen. De Fruitteelt 40, (April 1950), no. 14, p. 281.
- Andeweg, J. M. Witte komkommerrassen. Groenten en Fruit 5, (1950), no. 38/39, p. 804 en Zaadbelangen 4, (1950), no. 6, p. 362.
- Banga, O. Sortenprüfung und Sortenschutz von Gemüse in den Niederlanden. Früchte und Gemüse, Basel, (April 1950), no. 1, p. 6.
- Sonnville P. de Enkele bekende en minder bekende winterperen. De Boomkwekerij 5, (Mei 1950), no. 16, p. 130.
- Boom, B. K. Het aanstaande Internationaal Botanisch Congres. De Boomkwekerij 5, (Mei 1950), no. 17, p. 135.
- Kronenberg, H. G. (I.V.T.), C. H. Klinkenberg (Lab. Myc.), M. A. Erkelens (N.A.K.-B.). Voorjaarsbont in het aardbeiras Madame Moutot. De Tuinderij 30, (Juni 1950), no. 22.
- Gerritsen, C. J. Veredelde notebomen. De Boomkwekerij 5, (Juni 1950), no. 19, p. 150.
- Gerritsen, C. J. Rassenkeuze en rentabiliteit van de kersenteelt. De Fruitteelt 40, (Juni/Juli 1950), no. 26/29, p. 496/552.
- Keuls, M. Rassen- en factorenproeven. Internationaal Tijdschrift voor Brouwerij en Moutterij 1949, 1-2, p. 1.
- Kronenberg, H. G. Enkele nieuwe frambozenrassen uit East Malling. De Boomkwekerij 5, (Aug./Sept. 1950), no. 22/23, p. 178/192.
- Floor, J. Het afleggen van pruime-onderstammen. Jaarboek van „de Proeftuin”, Boskoop 1949, p. 91-93. f 0,10
- Banga, O. Bescherming van de kwekerseigendom. De Tuinbouw 5, (Sept. 1950), no. 9, p. 222.
- Sonnville, P. de. President Drouard-Beurré d'Anjou. De Fruitteelt 40, (Sept. 1950), no. 39, p. 737.
- Gerritsen, C. J. De kers en andere fruitsoorten in Frankrijk. Bijlage Med. Directeur van de Tuinbouw, (Nov. 1950), p. 181.